

רביזיה מאוזנת בהנגשת שירותי האינטרנט לאנשים עם מוגבלות – "זה נהנה וזה לא חסר" איתן עמרם

א. הקדמה

1. **חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות - תשנ"ח 1998** (להלן: "החוק") על תקנותיו השונות, קובע את החובה להנגיש מקומות ציבוריים ופרטיים. בכלל זה נקבעה חובת הנגשת **המקום**, הנגשת **השירות** והנגשת **המידע**.
2. יש להתאים את הנהלים הפנימיים, המבנים והפלטפורמות השונות בהם ניתן השירות לרבות **אתר האינטרנט**, על מנת שהמקום והשירות הניתן וכן המידע אודות השירות שניתן, יהיו נגישים לאנשים עם מוגבלות על סוגיהם השונים, באופן **שוויוני וברמת איכות, נוחות ובטיחות** כפי שניתן לכלל הציבור.
3. כל **יישום** או **תוכן חדש** אשר יפורסם באתר אינטרנט החל מיום **26 באוקטובר 2017** - **חייב להיות נגיש באופן מידי** מרגע חשיפתו לשימוש הציבור.

ב. אחריות בעלי תפקיד

4. תקנות הנגישות מטילות את החובה לביצוע התאמות הנגישות לשירות על **האחראי** להספקת השירות, לרבות **בעלי השירות, מחזיק או המפעיל** שלו. כלומר, האחראי בנגישות אתרי האינטרנט הוא **מי שמספק את השירות או את המידע אודות השירות באמצעות אתר האינטרנט**.
5. החוק ותקנותיו קובעים סנקציות שונות במקרה של הפרות בכלל זה: **קנסות** עד 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק (62,000 כולל הצמדה וריבית), **תביעות אזרחיות, תביעות מנהליות ותביעות פליליות**.
6. האחריות במקרה של הפרה, חלה הן על **התאגיד** והן על **נושאי משרה** בתאגיד (מנהל/שותף).

ג. הרביזיה החדשה בהנגשת שירותי האינטרנט

7. במסגרת פעילותה של וועדת העבודה, הרווחה והבריאות בכנסת, בראשותו של ח"כ אילן גילאון אושר ביום 05 בספטמבר 2017 תיקון חשוב בתקנות הנגישות בשירותי האינטרנט, **תיקון אשר יוביל לקפיצת מדרגה בנגישות אותה חווים אנשים עם מוגבלות**.
8. תיקון עוסק בעיקרו בסעיף 35 **התאמות נגישות בשירותי האינטרנט** כפי שמוצע **בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) (תיקון), התשע"ז-2017**. ונכנס לתוקפו ביום 26 באוקטובר 2017 (להלן: "יום התחילה").

ד. להלן עיקרי הרביזיה

9. הרביזיה קובעת כי **מסמכים** שיועלו לאתרי האינטרנט החל מיום **26 באוקטובר 2017** יהיו נגישים בהתאם לתקן נגישות אינטרנט הדין במסמכים, כל עוד אין תקן בעניין, יש לבצע התאמות נגישות במסמך בהתאם לאפשרויות הנגישות הסבירות שניתן לבצע במסגרת התוכנה בה נוצר או נערך המסמך.

10. **טפסים ממוחשבים** – טופס המיועד למילוי באמצעות המחשב ומשמש לצורך קבלת שירות, יש להגישו גם אם הועלה לפני מועד התחילה. בנוסף, יש להגיש גם מסמכים הכוללים הסבר אודות הטופס כאמור לעיל אשר הוכנו אחרי 26 באוקטובר 2015.

11. **יישומים (אפליקציות)** - המיועדים לשימוש באמצעות טלפונים חכמים ומחשבי לוח צריכים לעמוד בדרישות ההנגשה לפי התקן הישראלי המיועד ליישומים ככל וישנו, במידה והתקן אינו קיים, יש לבצע התאמות נגישות של היישום בהתאם לקריטריונים הקבועים בתקן נגישות האינטרנט ככל הניתן ולאפשרויות ההנגשה הניתנות לביצוע במסגרת מערכת ההפעלה במכשירים אלו (לפחות בשתי מערכות הפעלה הנפוצות).

12. **תכנים הנערכים או מופקים בידי צדדים אחרים** - חייב ה"מארח" באתר האינטרנט שלו תכנים של צדדים אחרים, אינו חייב בהנגשתם ובלבד שיעמיד לרשות צדדים אלו תשתית נגישה להעלאת התכנים.

13. **הנגשת תכני וידאו** - חובת הוספת כתוביות לקטעי וידאו, חלה רק על רשויות ציבוריות וגופים שמחזור העסקות השנתי שלהם עולה על 5 מיליון ₪ (מחזור ממוצע הנמוך מ 5 מיליון ₪ יזכה בפטור לשלוש שנים). לעניין תכני וידאו המכילים מידע אודות השירות הנדרש לצורך קבלתו, ואינם ניתנים בחלופה אחרת, על החייב לספק חלופה נגישה בטקסט או בהקלטה. חייב המספק תוכניות בשרותי האינטרנט שלו, ידאג שההנגשות שבוצעו בתוכניות יתקיימו גם בשרותי האינטרנט, למעט אם הדבר לא מתאפשר מטעמים טכנולוגיים.

14. **הנגשת סרטונים (מדיה מבוססת זמן)** - שהם הקלטה של כנס, דיון או הרצאה, ניתן לספק עבורם הנגשה חלופית כגון: מסמך מתומלל או פרוטוקול של התכנים.

15. **נקיטת הליכים נגד המפרים** - בטרם הגשת תביעה בגין הפרה, יש תחילה לפנות למפר בדרישה לתיקון ההפרה בהקדם ולא יאוחר מ 60 ימים, במהלך תקופה זו, על המפר לספק הנגשה חלופית.

16. **הצהרת נגישות** - הצהרה זו יש לפרסם במקום בולט באתר האינטרנט או ביישום (אפליקציה) והיא תכלול מידע על התאמות נגישות שבוצעו, פרטי ההתקשרות עם רכז הנגישות (גוף המעסיק 25 עובדים ומעלה), פרטים ליצירת קשר/פניה/הודעה/בקשה בכלל זה ציון הפטורים טכנולוגיים במידה וניתנו כולל חלופות ההנגשה המוצעות, לבקשת אדם עם מוגבלות יש למסור לו את טופס הפטור.

ה. פטורים ודרישות מופחתות בשירות אינטרנט

17. **פטור מהנגשת יישומים (אפליקציות)** - חייב המפעיל אתר אינטרנט נגיש (מותאם) ויישום אפליקטיבי שאינו נגיש ושניהם מעניקים שירות זהה, פטור מהנגשת היישום, ובלבד שיפרסם ביישום (שאינו נגיש) קישור נגיש ככל האפשר, אשר יפנה לאתר הנגיש.

18. **פטור בשל קושי טכנולוגי** - במקרה בו התשתית הטכנולוגית או הממשק הטכנולוגי אינם מאפשרים הנגשה, ניתן לבקש פטור. הפטור יינתן ע"י מורשה נגישות שירות בהתייעצות עם איש מקצוע (טכנולוגי), הפטור תקף לשלוש שנים וניתן להאריכו בשלוש שנים נוספות. מעבר לכך, דרוש אישור מהנציבות. בתקופה זו מקבל הפטור יספק הנגשה חלופית.

19. **רשתות חברתיות** - המפרסם באמצעות הרשתות החברתיות יהיה פטור מהנגשה במידה והתשתית אינה מאפשרת זאת.

20. **מתחם סגור** - מתחם אינטרנטי שהכניסה אליו דורשת הרשמה מראש ומספר הרשומים לשירות במתחם אינו עולה על 500 משתתפים בו זמנית, פטור מביצוע הנגשה, למעט אם אדם עם מוגבלות ביקש ההתאמה.

21. **מסמכים המכילים מידע אישי** - שהגישה אליהם הינה באמצעות הזדהות, יש להנגישם עד לסוף שנת 2021. עם זאת לבקשת אדם עם מוגבלות יש לספק המסמך בצורה נגישה גם אם הועלה לאינטרנט בטרם מועד התחילה וזאת בתוך זמן סביר ולא יאוחר מ 14 ימים. על החייב לאפשר לאדם עם מוגבלות להגיש את בקשתו לקבלת המסמך באמצעות אתר האינטרנט של החייב. החל מיום 1 בינואר 2022 יחולו על מסמכים אלו התאמות הנגישות בהתאם לתקן נגישות אינטרנט הדנות במסמכים (ככל שיהיו) כולל ההחרגות כאמור.

22. **פרסומות** - אין חובה להנגיש פרסומות ובלבד שתהיה חלופה נגישה למידע על השירות המוצג בפרסומת.

ו. נותני שירות הפטורים מביצוע התאמות נגישות באמצעות אתר האינטרנט

23. **פטור מלא** - עוסק פטור (כהגדרתו בחוק מע"מ) או חייב שהמחזור השנתי הממוצע שלו אינו עולה על 100,000 שקלים, פטור מביצוע התאמות נגישות לשירותי האינטרנט.

24. **פטור מוגבל בזמן** - חייב אשר מחזור השנתי הממוצע שלו אינו עולה על 300,000 ₪, יהיה פטור מביצוע התאמות נגישות עד ליום 26 באוקטובר 2020.

25. חייב שהמחזור הממוצע השנתי שלו נע בין 300,001 ₪ ל 1,000,000 ₪ שהחל לספק שירותים (באינטרנט או באמצעות אפליקציה) לפני כניסת תקנות אלו, יהיה פטור מביצוע התאמות נגישות ובלבד שדרכי ההתקשרות עימו יפורסמו בשירות האינטרנט שלו או באתר נגיש אחר. הפטור תקף למשך 3 שנים וניתן לחדשו כל שלוש שנים. שירותים חדשים לעומת זאת - יהיו חייבים בנגישות.

ז. סוף דבר

26. לאחר דיונים רבים ומפרכים, הצלחנו להגיע לנוסחת הנגשה מאוזנת ומידתית, מחד מאפשרת לאנשים עם מוגבלות לעשות שימוש באינטרנט בצורה טובה ונגישה ככל האדם, ומאידך נמנעת ככל האפשר מהטלת נטל כלכלי כבד מידי על נותני השירותים בבואם לבצע הנגשת שירותי האינטרנט שלהם לטובת אנשים עם מוגבלות וכדברי חז"ל הגענו לאיזון של "זה נהנה וזה לא חסר".

מידע נוסף, ניתן למצא באתר האינטרנט lms.org.il

כל הנאמר במסמך זה אינו מחייב, אלא מהווה דעתי האישית, המבוססת על חקירתי והבנתי את לשון החוק, התקנות והפסיקה.

* הכותב הינו עורך דין וטכנולוג, בוגר לימודי מחשבים, בעל תואר ראשון ושני במשפטים. מייסד ובעלים במשרד עורכי דין וגישה - איתן עמרם ושות'. מייסד ויו"ר עמותת "מכון עמרם" לשוויון וקידום זכויות אנשים עם מוגבלות. מייסד ויו"ר המרכז למשפט מדע וטכנולוגיה, סגן ממונה מחוז מרכז - לשכת עורכי הדין. ממונה נגישות וקידום זכויות אנשים עם מוגבלות - לשכת עורכי הדין. יו"ר (משותף) פורום ארצי למשפט, מדע וטכנולוגיה - לשכת עורכי הדין.